www.litusgo.eu

LitusGo Manwal

Modjul 2

Involviment tal-imsieħeb / Parteċipazzjoni Pubblika

Education, Audiovisual & Culture Executive Agency
Education and Culture DG
Lifelong Learning Programme

Editur: Isotech Ltd, Environmental Research and Consultancy
www.isotech.com.cy

LitusGo hu mħallas bis-sapport tal-Kummisjoni Ewropeja taħt Leonardo da Vinci Programme - *Multilateral Project for the Development of Innovation, 2009.*

Dan il-fuljett edukattiv jirrefletti biss l-opinjoni tal- awtur, u l-Kummisjoni ma tistax tinzamm responsabli ghal kull użu ta' informazzjoni mehmuża hawnhekk.

ISBN set 978-9963-720-43-9

ISBN 978-9963-720-46-0

Harsa lejn il-manwal tal-LitusGo

Il-Manwal LitusGo hu parti minn pakket edukattiv tal- LitusGo , li hu inkluż fil-portal LitusGo: www.litusgo.eu. LitusGo jimmira lejn taħriġ u tkebbis ta' ħiliet tal-Awtoritajiet Lokali u l-imsieħba lokali f' temi ta' Maniġġ Integrali taż-Żona Kostali u r-rejazzjoni lejn l-impatti tal- bidliet tal-klima .Dan il-Manwal għandu 20 il-modjul awtonomini li għalkemm indipendenti huma relatati ma xulxin. Il-modjuls jinstabu f' erba' ilsna , il-Krieg , l-Ingliz , il-Malti u t-Tork u li huma maqsuma fi tlett forom: l-applikazzjoni ta' wiki dedikat fil-portal tal- LitusGo, id-dvd u kopja b'versjoni iebsa. Din il-kopja b' versjoni iebsa tal- Manwal LitusGo jikkonsisti minn 20 ktejjeb indipendenti ,wieħed ghal kull modjul li jinżamm f'għafas iebes kollettiv.

Lista ta’ moduli tal-Manwal Edukattiv ta’ LitusGo

Modjul 1:	Għafas legali ewropew
Modjul 2:	Involviment tal-imsieħba / Parteċipazzjoni pubblika
Modjul 3:	Turiżmu sostenibli – li jġorr il-kapaċita
Modjul 4:	Maniġġ tar-risorzi tal-ilma
Modjul 5:	Is-sajd u t-trobbija tal-ħut
Modjul 6:	Kwalita tal-ilma fil-kosta
Modjul 7:	Maniġġ tal- Ekosistemi (l-ekosistemi tal-art u tal-kosta)
Modjul 8:	Maniġġ tal-iskart / reċiklat / compost
Modjul 9:	Tniġġiz tal- arja
Modjul 10:	Użu tal-art / ippjannar urban / żvillupp ekstrem tal-kosta
Modjul 11:	Maniġġ tal- landscape u tal- marine-scape
Modjul 12:	Kontroll tal-erosjoni kostali
Modjul 13:	Issues li jdejjqu fil-kommunita 1:Tniġġiż tal-ħsejjes
Modjul 14:	Issues li jdejjqu fil-kommunita 2:Tniġġiż ta’ dawl u thermal, Tniġġiż, irwejjaħ
Modjul 15:	Medded arkejoloġiċi / siti storiċi / wirt kulturali
Modjul 16:	Maniġġ ta’ kundizzjonijiet ekstrem: riskji tal-għargħar Ghargħar kostali u l-qawmien tal-maltemp
Modjul 17:	In-nixfiet
Modjul 18:	Desertifikazzjoni
Modjul 19:	Użu tal-enerġija, konsum u maniġġ tal-binjiet ħodor
Modjul 20:	Binjiet Ħodor

Krediti

il-Manwal Edukattiv tal-LitusGo żvilluppa minn grupp edukattiv :
Modjuls 1, 2, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19 kienu preparati minn team xjentifiku ta' kordinaturi / benefiċjari ta' ISOTECH Ltd. Awturi maġġuri: Michael I. Loizides, Chemical / Environmental Engineer u Xenia I. Loizidou, Civil / Coastal Engineer. Constantinos Georgiades (MSc in ICZM) hu responsabli mill-editing. Il-qoxra iebsa tal-Manwal edukattiv hu desinjat minn Anastasia Georgiou.

Modules 3, 4, 5, 10, 11, 15, 20 huma preparati minn team xjentifiku ta' ELLINIKI ETAIRIA - Society for the Environment and Cultural Heritage / Sustainable Aegean Programme. Awturi maġġuri : Georgia Kikou, Geographer, Msc Environment, Coordinators of AEGEAN Project, Alexandros Moutaftsis, Economist, Msc Environment, Leonidas Economakis, Political Sciences - MA International Development.

Dr Alan Pickaver f' isem il-partner EUCC kien responsibli mill-kontroll ta' kwalita tal-materjal edukattiv.

Beneficjarju / Kordinatur:

ISOTECH Ltd Konsulenza u Ricerka fuq l-Ambjent www.isotech.com.cy

Cipru:

Kunsill ta' Pafos www.pafos.org.cy

AKTI Centru tal-Progetti u Ricerka, www.akti.org.cy

Grecja:

ELLINIKI ETAIRIA – Socjetaċ ghall-ambjent u wirt kulturali www.ellet.gr **/ Programm Sostenibbli Aegean,** www.egaio.gr

Kreatur tas-Siti elettronici www.onisis.gr

Malta:

Kunsill Lokali Hal Kirkop www.kirkop.gov.mt

Olanda:

EUCC – Union tal-Marina u l-Kosta www.eucc.net

-1- Sfond tejoretiku

Id-dritt ta' parteċipazzjoni pubblika fit-tehid ta' deċizjonijiet fuq il-materja ambjentali kien mgħarraf uffiċjalment u zgurat fil-Konvenzjoni ta' Aarhus fuq Aċċess tal-Informazzjoni fl-Oqsam Ambjentali , li kien addotat fil- 25 ta' Ġunju , 1998. Il-Konvenzjoni ta' Aarhus hu l-ewwel ftehim internazzjonali li jgħaqqad id-drittijiet ambjentali tal- bniedem u d-drittijiet umana. Il-Konvenzjoni issus il-bżonn għal parteċipażżjoni attiva taċ-cittadini u għall-aċċess t' informazzjoni miżmum mill-awtoritajiet pubbliċi. Tirikonnoxxi l-iżvillupp sostenibli li jista' jkun akwistat biss bl-involviment tal-imsieħba kollha u li jqajjem l-issues ta' gvern akkontabli , transparenti u li jaġġixxi. Sadanitant ,l-Unjoni Ewropeja addottat żewġ Direttivi u Regulazzjoni li jikkonċerna tlett "pillastri" tal-Konvenzjoni ta' Aarhus , li setgħu jkunu implimentati fil-liġi tal-membri stati tal-UE . Aktar informazzjoni fuq il-liġi tal-UE fir-relazzjoni tal-Konvenzjoni t' Aarhus , kif ukoll fuq l-implimentazzjoni tal-istatus ta' kull pajjiz membru jista' jinkiseb fuq il-websajt http://ec.europa.eu/environment/aarhus/.

Pre- kundizzjoni għall-parteċipazzjoni pubblika hu l-aċċess għall-informazzjoni ambjentali . Skond l-informazzjoni tal-konvenzjoni :

- Awtoritajiet pubbliċi jirrispondu għal talba bil-kopji tad-dokumentazzjni attwali fil-forma mitluba (mingħajr interess dikjarat minn persuna li jitlob l-informazzjoni !);

- L-informazzjoni għandha tkun disponibli fi żmien xahar;
- Rifjut biss għal ċertu raġunijiet (eż. Id-difens nazzjonali, public segurta pubblika , drittijiet intelletwali tal-propjeta , etċ);
- Arranġamenti prattikabli għandhom jiġbru u jferrxu l-informazzjoni (il-listi aċċessibli pubbliċi, reġistri , riferiment għall-kuntatti , electronic databazi elektronika, etċ);
- Żvillupp ta ‘ mekaniżmu biex tiżgura informazzjoni ta' prodott suffiċjenti;
- Twaqqif ta' sistema ta' dimensjoni nazzjonali tal- inventarji ta' tniġġiż li huma kompjuterizzati u aċċessibli pubbliku .

B'relazzjoni lejn il-Parteċipazzjoni Pubblika għal tehid ta' deċisjoni , il-Konvenzjoni ta' Aahus jemfasiza illi l-pubbliku konċernat għandu jkun infurmat kmieni b' avviż pubbliku jew individwali fil-proċedura ta' tehid ta' deċisjoni ambjentali u f'manjiera adekwata , effettiva u fil-ħin:

- Informazzjoni għandha tkun provduta fuq attivita proposta , in-natura ta' deċisjonijiet possibli , l-awtorita responsabli , il-proċedura (il-bidu tal-proċedura, opportunitajiet għall-parteċipazzjoni , il-ħin , il-post, fejn l-informazzjoni tinkiseb jew inkella jikkumentaw, x' tip ta' informazzjoni ambjentali tinkiseb), and if the activity is under EIA procedure u jekk l-attivita kienet taħt proċedura tal-EIA;
- Hin suffiċjenti għandu jitħalla biex jinfurmaw lil pubbliku u biex il-pubbliku jipprepara u jipparteċipa ;
- Il-parteċipazzjoni pubblika meta l-għażliet kollha jkunu miftuħa;
- L-aċċess pubbliku għall-informazzjoni relevanti għal teħid tad-deċisjoni (inkluż ir-residwi mistenni u l-emissjonijiet , l-effetti signifikanti għall-ambjent);

- Proċeduri għandhom iħallu l-pubbliku biex jissottomettu l-kummenti , informazzjoni u l-opinjonijiet ;
- Jiżgura illi d-deċisjoni tagħti każ ta' dak li joħroġ mill-parteċipazzjoni pubblika ;
- Jinforma l-pubbliku fuq il-kitba spjegata ta' t-tehid tad-deċisjoni li tkun disponibli għall-pubbliku ;
- Il-parteċipazzjoni pubblika fil-preparazzjoni tal-pjannijiet, programmi , policies , regolamenti etċ.(bil-limitazzjonijiet).

Ma dawn , iż-żewġ Direttivi U.E fuq l-Assessjar Ambjentali (L-Impatt tal-Assessjar Ambjentali u d-Direttivi tal-Assessjar Strateġiku Ambjentali) għandhom il-prinċipal kommuni , li jizgura li l-parteċipazzjoni pubblika hu minnu nifsu il-prinċipju ta' proċeduri ta' tehid ta' deċisjonijiet . Allura dawn iż-żewġ Direttivi huma kkunsidrati bħala għodda kruċjali għal akwist ta' żvillupp sostenibli. Għal aktar informazzjoni , wieħed jista' jirrikorri u jfittex din : http://ec.europa.eu/environment/eia/home.htm.

-2- Objectivel - Ghan

Il-mistoqsija li tqum naturali fil-moħħ ta' min jieħu d-deċisjonijiet tirrigwardja l-ħin li jkollu biex f' ħafna drabi jried jaġġixxi ta' malajr biex jevita jew isolvi l-problema relatata mal-maniġġ tal- kosta jew l-issue ambjentali oħra u jried jiffaċċja l-proċessi burokratiċi, l-leġislazzjonijiet konflinġenti u l-interessi tad-dipartimenti governativi differenti , linji ta' budget restrett u r-rabja tal-imsieħba ,għaliex għandu l-pubbliku jkun involut? Fejn hu l-ħin u l-flus biex tinforma u teduka n-nies, speċjalment fuq is-suġġett xjentifiku bħal ICZM u l-bidla tal-klima, sabiex ikun

rappreżentat b'mod ġust fit-tehid ta' d-deċisjoni ?

L-għan ta' dan il-modjul hu biex tipprezenta problemi possibli li jistgħu jitqajmu minn nuqqas ta' identifikar u jinvolvi l-imsieħba ewlenin fil-proċess tat-tehid tad-deċisjoni u li jipprovdi metodi ta' involviment u l-eżempji ta' implimentazzjoni tal-parteċipazzjoni pubblika. Dan l-għan hu biex jippromwovi l-importanza tal-involviment tal-imsieħba kollha u l-benefiċji fuq medda fit-tul li jqumu mill-proċedura tal-partċepazzjoni pubblika.

-3- II - Problema

Il-proċeduri tal-parteċipazzjoni pubblika jitlob disinn bil-għaqal , il-ħin , ir-risorzi, impenn fit-tul bl-atturi ewlenin , negozjar u ħafna kompromessi li jirrizultaw f' bidliet fil-pjani inizjali. Bħala konsegwenza , jinstabu forsi kazijiet fejn l-awtoritajiet nazzjonali u pubbliċi ma jriedux jinfurmaw u jinvolvi lill-imsieħba u l-pubbliku fi-tehid tad-deċisjonijiet. Madankollu , matul l-aħħar snin l-esperjenzi akwistati u li huma relatati mal-protezzjoni tan-natura u l-maniġġ juru li l-parteċipazzjoni pubblika hija l-unika triq li tisgura d-deċisjonijiet leġitimi u s-sostenibilta tal-inizjattivi.

In-nuqqas biex tidentifika u tinvolvi l-imsieħba lokali fil-proċess tat-tehid tad-deċisjoni jista' jwassal lejn oppozzizzjoni signifikanti li tirrizulta fil-proġett imwaħħar jew li jkun ikkanċellat .

Fil-proċess deskritt hawn taħt l-awtoritajiet ma iddentifikawx l-imsieħba lokali ewlenin fil-proġett propost u l-anqas ħsiebijiet tagħhom li ma ġewx indirizzati waqt il-proċess tat-tehid tad-deċisjoni .

Il-kaz tal-Livadia

Il-gvern Ċiprijot ippropona l-iżvillupp ta' impjant tat-trattament għall-purifikazzjoni tal- ilma bl-użu tas-sistema tal-osmozi revers tal-ilma tat-trattament ġewwa ż-żona tal-Livadia (id-distrett ta' Larnaka) . L-ilma nadif seta' intuza' għall-saqqi ta' uċuħ tar-raba' u l-ħall residwu seta' intrema' fil-baħar li hu fil-qrib, ħames mitt metru mill-kosta. Il-gvern mexxa biex jizgura l-approvazzjoni inizjali mill-awtoritajiet lokali involuti biex imexxu l-proġett . L-imsieħba u l-pubbliku konċernat ma kienux la identifikati u l-anqas konsultati u ġew maqbuża temi importanti . Bħala riżultat , l-imsieħba magħmula minn sidien tar-ristoranti u villel qrib il-kosta opponew id-deċisjoni u kellhom l-intenzjoni biex jieħdu l-miżuri legali kontra l-implimentazzjoni tal-proġett. Il-proġett ġie imblukkat.

Il-kaz tal-Lymbia

Id-deċisjoni nazzjonali biex jibnu maniġġ tal-iskart muniċipali u s-sit tal-landfill fir-raħal ta' Lymbia għall-rimi ta' skart kollu solidu muniċipali fid-Distrett ta' Larnaka, qajjem rabja kbira u oppozzizzjoni b'demonstrazzjonijiet mir-residenti affettwati tal-kommunita. Il-pubbliku konċernat ma kienx infurmat u l-anqas ikkonsultat mill-bidu tal-proċess u l-imsieħba konċernati mis-saħħa , l-kwalita tal-arja u l-valur tal-propjeta ma ġewx l-anqas meqjusa . Il-pubbliku kien involut meta l-lokazzjoni tal-landfill kienet ġa deċisa fi żmien meta l-kommunita opponiet id-deċisjoni. Bħala konsegwenza , sakemm il-fabbrika-landfill kienet ikkonfinanzjata mill-UE u l-proċedura segwita ma kienet'x pari mal-provisjonijiet tad-Direttivi t' Assessjar Ambjentali relatati mal-parteċipazzjoni tal-pubbliku , l-assistenza finanzjarja mill-UE ġiet iffriżata. Il-problema intgħelbet minn twaqqif ta' kumitat negozjatur magħmul minn membri tal-awtorita lokali u xjenżati /

konsulenti indipendenti bħala raprezentanti tal-kommunita. Waqt il-bini u l-fażi tal-operazzjoni tal- fabbrika - landfill, il-kumitat ħa ħsieb josserva u jevalwa l-proċedura segwita biex jizgura li l-miżuri ta' sigurta li jikkonċernaw is-saħħa u l-kwalita tal-ħajja jkunu imwettqa u miżmuma/ speżjonati sewwa.

-4- Kif timxi mal - problema

Methodi ta' involviment tal-Imsieħba

Ma hemmx riċetta għas-suċċess fl-involviment tal-imsieħba kollha u mhux l-imsieħba kollha għandhom l-istess għerf, ħiliet u mezzi biex jipparteċipaw. Il-pubbliku konċernat u r-residenti jistgħu ikunu involutu direttament fil-proċeduri miftuħa fejn jesprimu l-ħsiebijiet u l-opinjonijiet tagħhom jew huma jkunu raprezentati indirettament f' kumitati u f'laqgħat strutturati minn membri tal-awtoritajiet lokali, konsulenti /eksperti, NGO's. etċ.

- Bidu tajjeb għall-proċess tal-parteċipazzjoni jista' jkun tagħrif miftuħ f' laqgħa ta' r-residenti ta' kull kommunita li tkun affettwata u organizzata b' koperazzjoni mal-awtorita lokali. Dawn il-laqgħat għandhom ikunu organizzati kmieni fil-proċedura meta jkun hemm għażliet miftuħa u l-poplu konċernat ikollu l-opportunita li jkun infurmat u jesprimi b' mod liberu l-ħsiebijiet u l-beżgħat tagħhom.
- Intervisti iżgħar ta' gruppi iffokati ma nies b' sensitivitajiet speċifiċi jistgħu ikunu organizzati biex jipprovdu informazzjoni u biex jallokaw u jirrikonnoxu problemi potenzjali kif ukoll l-aspettativi tar-residenti bħala rizultat tal-implimentazzjoni tal-proġett . Intervisti individwali ma

persuni rispettati u influwenti fil-kommunita jistgħu ikunu wkoll ta' għajnuna biex jinġabar tagħrif u know-how lokali.

- Mezzi awdjo-vizwali, mappep u informazzjoni ipprintjata u materjal fil-forma sempliċi biex tinftiehem jistgħu ikunu ppreparati u mqassma b' mod wiesa' biex jinfurmaw u jedukaw lill-pubbliku ma l-awtoritajiet nazzjonali.
- Mawriet fuq siti jistgħu ikunu organizzati mill-awtoritajiet fejn jistiednu lil pubbliku konċernat u s-soċjeta ċivili tinteressa lill-gruppi , raprezentanti lokali u l-esperti biex jifhmu aħjar u jivizwallizaw il-proġett .
- Tħabbir fuq ir-radju u t-televixin, l-artikli fil-gazzetti lokali u nazzjonali jistgħu ikunu għodda valida biex jilħqu pubbliku wiesa' u jiftħu aċċess għall-mistoqsijiet u d-djalogu.
- Għodda elektronika, database u help-desk għandhom jitwaqqfu u jinżammu mill-awtoritajiet, u jkunu miftuħa għal pubbliku li jfittex informazzjoni relatata mal-proġett u l-proċeduri li jsegwu wara .

Parteċipazzjoni pubblika ta' suċċess

Meta jkun hemm proġett ta' protezzjoni u maniġġ tan-natura , l-involviment tal-imsieħba u l-proċeduri ta' parteċipazzjoni pubblika tista' tkun ippremjata għaliex dawn jizguraw governanza demokratika u l-azzjonijiet mittieħda huma leġittimi u rispettati anke minn nies li jistgħu ma jaqblux jew jopponu. Il-partċipazzjoni tal-pubbliku tista' tkun ikkunsidrata effettiva u ta' suċċess f' dawn il-kazijiet:

- Il-pubbliku konċernat hu infurmat, jifhem u jagħraf l-opportunitajiet u l-benefiċji li jitwieldu mit-twettiq tal-proġett.
- Ir-residenti jipparteċipaw jew raprezentati fil-laqgħat ta' t-tehid tad-deċisjoni u jesprimu l-opinjoni tagħhom li jikkonċerna d-disinn u t-twettiq tal-proġett.
- Il-poplu lokali affettwat mill-proġett jikkontribwixxu b'informazzjoni , know-how u esperjenzi.
- Permezz ta' proċedura ta' parteċipazzjoni l-proġett tbiddel , tjieb u gawda minn know-how.
- Gruppi ta' tħassib kommuni jinħolqu relatati mal-proġett u opportunitajiet ġodda ta' impjieg jinkisbu għal tal-lokal bħala rizultat tal-proġett.
- L-imsiehba u l-awtoritajiet lokali involuti jkunu rapprezentati fil-kumitat tal-manigg tal-proġett biex jimplimenta, jimmonitorja u jevalwa l-proġett.

Referenzi/ informazzjoni valida:

1. Il-Kummisjoni Ekonomika tan-Nazzjonijiet Magħquda għal Ewropa (UNECE) Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-Making and Access to Justice in Environmental Matters , 25 June 1998, Aarhus.
2. Kummisjoni Ewropeja, (1999), Towards a European Integrated Coastal Zone Management (ICZM) Strategy Lejn Maniġġ Integrat ta' Żona Kostali: Il-prinċipji ġenerali u l-għazliet ta' Politka .
3. O'Connor R.E, Anderson P.J., Fisher A. u Bord R.j., (2000), Involviment tal-Imsieħeb fl-assessjar tal-klima:tingħalaq il-fetħa bejn riċerka xjentifika u pubblika . Riċerka tal-klima 14: 255-260.
4. WWF, (2003), Għodda magħżula u proċeduri pubbliċi u ftit eżempji ta' maniġġ ta ' risorzi tal-ilma .

E-sources:

5. http://ec.europa.eu/environment/aarhus/
6. http://ec.europa.eu/environment/eia/home.htm

LitusGo

www.litusgo.eu

2012

ISBN set 978-9963-720-43-9

ISBN 978-9963-720-46-0